**Valiokunnan lausunto YmVL 29/2026 vp– E 48/2026 vp**

# Ympäristövaliokunta

**Valtioneuvoston selvitys: E kirje komission ehdotuksesta neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2027 ja asetuksen (EU) 2026/249 muuttamisesta tiettyjen muilla vesillä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien osalta**

**Suurelle valiokunnalle**

## JOHDANTO

### *Vireilletulo*

Valtioneuvoston selvitys: E kirje komission ehdotuksesta neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2027 ja asetuksen (EU) 2026/249 muuttamisesta tiettyjen muilla vesillä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien osalta (E 48/2026 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut:
- neuvotteleva virkamies Orian Bondestam, maa- ja metsätalousministeriö
- erikoistutkija Atso Romakkaniemi, Luonnonvarakeskus

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- ympäristöministeriö
- Kalatalouden Keskusliitto
- Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry
- Tornio-Muoniojokiseura ry
- WWF Suomi

## VALTIONEUVOSTON SELVITYS

### *Ehdotus*

Komission ehdotus Itämeren vuoden 2027 TAC:eista ja kalastuskiintiöistä on annettu 24.8.2026. Kirjelmällä muodostetaan valtioneuvoston kanta komission ehdotukseen.

Valmis
5.0

**Valiokunnan lausunto YmVL 29/2026 vp**

***Valtioneuvoston kanta***

*Peruskanta*

Valtioneuvosto kannattaa Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamista vuodelle 2027 siten, että kalakantoja hyödynnetään kestävää enimmäistuottoa (Maximum Sustainable Yield, MSY) koskevan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden mukaisesti.

Kalastusmahdollisuudet tulee siten vahvistaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen 2016/1139 Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja ja näitä kantoja hyödyntäviä kalastuksia koskevan monivuotisen suunnitelman ja ICES:n niitä koskevan uusimman tieteellisen neuvon perusteella.

Valtioneuvosto pyrkii siihen, että silakka-, kilohaili- ja lohikannat vahvistuvat tavoitetasoja suuremmiksi, jolloin niiden kalastusmahdollisuudet ovat vakaat ja ennakoitavat. Tätä varten Valtioneuvosto kehittää aluksi Pohjanlahden silakkakannan tietoperustaa (esim. kalastusalusten yksikkösaaliit ja kaikuluotaukset sekä kalojen kunto ja ravintoeläinten tila), jotta kannan tilasta ja siihen vaikuttavista tekijöistä saadaan jatkuvasti päivittyvää ja mahdollisimman ajantasaista seurantatietoa. Uudet seurantatiedot mahdollistavat siirtymän kohti ekosysteemiperusteista ja adaptiivista kalastuksen säätelyä.

*Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC*

Lohikantojen vahvistaminen on Suomelle prioriteetti. Valtioneuvosto kannattaa ICES:n vuonna 2025 antaman neuvon ja komission ehdotuksen perusteella vuodeksi 2027 ratkaisua, jonka mukaan TAC asetettaisiin 30 000 lohen merisaaliin (kaupallisen ja vapaa-ajankalastuksen) perusteella siten, että määrästä vähennetään komission ehdotuksen mukaisesti vapaa-ajankalastuksen saalis (660 lohta), ilmoittamattomat saaliit (1 500 lohta), hylkeiden vahingoittamat (1 890 lohta) sekä alamittaisina vapautetut ja kuolleet lohet (320 lohta) sekä Venäjän osuutena 93 lohta, jolloin TAC asetettaisiin 25 537 loheksi. Suomen kiintiö olisi vuoden 2026 tavoin 6 599 lohta.Valtioneuvosto tukee komission ehdotusta siitä, että TAC vahvistettaisiin vain sivusaaliita varten. Pohjoisella Itämerellä, Ahvenanmerellä, Saaristomerellä ja Pohjanlahdella (leveyspiirin 59°30´N pohjoispuolella osa-alueilla 29N, 30 ja 31) voitaisiin kuitenkin neljän merimailin sisäpuolella kutuvaelluksen aikana (toukokuun alun ja elokuun lopun välisenä aikana) kalastaa lohta kohdennetusti sekä kaupallisessa että vapaa-ajankalastuksessa.

Itämeren pääaltaalla leveyspiirin 59°30´N eteläpuolella ja 59°30´N pohjoispuolella neljän merimailin ulkopuolella kiellettäisiin siis sekä lohen kaupallinen että vapaa-ajankalastus kokonaan. Tähän asti kyseisellä alueella on ollut sallittua rasvaeväleikattujen lohien vapaa-ajankalastus yhden lohen päiväkiintiöllä. Komission kieltoehdotusta on perusteltu tieteellisellä neuvolla ja vapautuskuolleisuudella, joka kuitenkin uuden tieteellisen näytön perusteella saattaa olla aiemmin arvioitua merkittävästi pienempää. Moni Itämeren jäsenvaltio haluaa säilyttää vapaa-ajankalastuksen poikkeuksen. Valtioneuvosto katsoo, että lohen vetouistelun ja kaupallisen ajosiimakalastuksen sallimista neljän merimailin ulkopuolella erityisesti Pohjanlahden alueella voitaisiin harkita, mikäli se voidaan toteuttaa tavalla, joka ei vaaranna heikentyneiden lohikantojen elpymistä. Itämeren jäsenvaltioista on myös ehdotettu, että saaliiksi

saisi ottaa yhden rasvaeväleikatun tai luonnonlohen, mikä voi vähentää luonnonlohiin kohdistuvaa kalastuspainetta.

Lisäksi pyritään siihen, että aiempien vuosien tavoin muut Itämeren jäsenvaltiot sitoutuisivat siirtämään hyödyttömiksi jäävät lohikiintiönsä tarvittavilta osin ylläpitämään Suomen (ja Ruotsin) rannikkokalastusta ICES:n tieteellisen neuvon mahdollistamalla tasolla.

On tärkeää, että tämä sitoumus säilyy EU-tasolla ja Suomella säilyy kansallisella tasolla mahdollisimman suuri harkintavara päättää siirtojen vastaan ottamisesta muilta jäsenvaltioilta. Näin valtioneuvosto pystyy kansallisesti ottamaan ICES:n tieteellistä neuvoa ja komission ehdotusta paremmin huomioon lohikantojen tilan ja lohen nousun jokiin kaikissa tilanteissa, on lohikannan tila sitten heikentymässä tai tavoitteiden mukaisesti paranemassa. Tämän mahdollisuuden hyödyntämistä harkitaan kuten aiemminkin kansallisesti lohitilanteen ja erityisesti lohen nousua jokiin koskevan viimeisimmän tiedon perusteella.

Reaktiona Tornionjoen vahvaan lohinousuun (vuonna 2026 nousi noin 83 000 lohta, joka on neljänneksi suurin havaittu määrä) ja toisaalta vuodelle 2027 ehdotetun historiallisen pienen lohikiintiön vuoksi, valtioneuvosto pyrkii vaihtamaan enintään 6 000 lohta lisää muilta jäsenvaltioilta sekä siirtää vuoden 2026 käyttämättömän lohikiintiönsä (n. 600 lohta) vuodelle 2027. Lisäkiintiöllä Suomen lohikiintiö olisi yhteensä enintään 13 200 lohta ja oikeammassa suhteessa lohikannan nousumäärillä todennettuun tasoon. Tällä tavalla otettaisiin huomioon, että ICES:n neuvo perustuu vuonna 2025 tehtyyn arvioon, jonka jälkeen lohikannan tilanne on olennaisella tavalla parantunut. Samalla se noudattaisi ICES:n neuvoa siitä, että enintään 25 537 lohta voidaan kalastaa leveyspiirin 59°30´N pohjoispuolella. Vielä vuonna 2023 Suomen lohikiintiö oli noin 27 000 lohta, vuonna 2024 noin 16 000 lohta ja vuonna 2025 noin 9 000 lohta. Vuoden 2026 ennätyksellisen pieni 6 599 lohen kiintiö oli jokiin nousevaan lohimäärään nähden alimitoitettu.

Valtioneuvosto lähtee siitä, että lohenkalastuksen säätelytoimenpiteiden tulee kohdella kaupallista ja vapaa-ajan kalastusta (ml. kalastusmatkailu) tasapuolisesti.

Valtioneuvosto kannattaa lisäksi teknisten kalastussääntöjen jatkamista ml. kaupallisen lohenkalastuksen kieltämistä siimoilla neljän merimailin ulkopuolella.

Leveyspiirin 59°30´N pohjoispuolella osa-alueilla 29N, 30 ja 31 touko-elokuussa neljän merimailin sisäpuolella lohen vapaa-ajankalastusta ei tulisi rajoittaa EU:n säännöksin.

Valtioneuvosto edellyttää, että komissio ja jäsenvaltiot edelleen valvovat, että Itämerellä ei harjoiteta laitonta lohenkalastusta ja että lohenkalastuksen edellä mainittua kieltoa Itämeren pääaltaalla noudatetaan.

*Suomenlahden lohen TAC*

Valtioneuvosto kannattaa Suomenlahden lohen TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon ja komission ehdotuksen mukaisesti (10 232 kpl) siten, että siitä vähennetään hylkeiden

vahingoittamien lohien sekä vapautettujen alamittaisten (kuolleet) lohien määrä ja arvioitu raportoimaton saalis sekä Venäjän osuus (9,3 %). Suomen lohikiintiö olisi 9 183 lohta.

*Pohjanlahden silakan TAC*

Valtioneuvosto kannattaa lähtökohtaisesti pitkäaikaisen linjansa mukaisesti, että TAC vahvistetaan ICES:n neuvon Fmsy vaihteluvälin kutukannan kokoon suhteutetun alarajan ja pistearvon välillä siten, että TAC olisi 80 767 – 90 391 tonnia.

Valtioneuvosto tiedostaa, että ICES:n Fmsy vaihteluvälin mukainen TAC arvioidaan pienentävän silakkakannan kutukantaa 1,95 – 3,5 prosenttia.

Valtioneuvosto pyrkii yleisesti siihen, että Pohjanlahden silakkakanta vahvistuu ja että kalastuskiintiöt ovat tulevina vuosina vakaat ja ennustettavat. Kanta on pitkään jatkuneen pienenemisen jälkeen suurentunut lähelle tavoitteena olevaa MSY Btrigger tasoa ja valtioneuvosto pyrkii vahvistamaan tätä kehitystä pitkäjänteisesti.

Komission ehdotus 57 308 tonnin TAC:sta suurentaisi kutukantaa arviolta 1,85 prosentilla. Luku perustuu vuoden 2025 kalastuskuolevuuden tason jatkamiseen ja kannan jälleenrakentamisen tavoitteeseen.

Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan TAC

Valtioneuvosto kannattaa lähtökohtaisesti pitkäaikaisen linjansa mukaisesti, että TAC vahvistetaan ICES:n neuvon Fmsy vaihteluvälin kutukannan kokoon suhteutetun alarajan ja pistearvon välillä siten, että EU TAC olisi 186 594 - 243 572 tonnia.

Valtioneuvosto pyrkii yleisesti siihen, että Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakkakanta vahvistuu ja että kalastuskiintiöt ovat tulevina vuosina vakaat ja ennustettavat. Kanta on pitkään jatkuneen pienenemisen jälkeen suurentunut lähelle tavoitteena olevaa MSY Btrigger tasoa ja valtioneuvosto pyrkii vahvistamaan tätä kehitystä pitkäjänteisesti.

EU:n TAC muodostuu vähentämällä Venäjän osuus (9,5 %) ja ottamalla huomioon Riianlahden ja pääaltaan välinen vaellus (- 4 689 tonnia).

ICES:n neuvon Fmsy vaihteluvälin mukainen TAC (211 363 - 274 322 (EU TAC 186 594 - 243 572) tonnia) suurentaisi kutukannan kokoa 7,5 – 12 prosentilla. Komission ehdotus 143 860 tonnin EU:n TAC:sta suurentaisi kutukantaa arviolta 15,2 prosentilla. Luku perustuu vuoden 2026 kalastuskuolevuuden tason jatkamiseen ja kannan jälleenrakentamisen tavoitteeseen.

*Riianlahden silakkakannan TAC*

Valtioneuvosto kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon ja Fmsy vaihteluvälin ala- ja ylärajan välillä siten, että TAC olisi 25 832 – 38 696 tonnia.

EU:n TAC muodostuu ottamalla huomioon Riianlahden ja pääaltaan välinen vaellus. Komissio ehdottaa TAC:ksi 38 183 tonnia.

*Läntisen silakkakannan TAC*

Valtioneuvosto kannattaa ICES:n neuvon mukaisesti nollasaalista läntiselle silakkakannalle.

Komissio ehdottaa läntiselle silakalle sivusaalis TAC:ia, jonka määrä puolitettaisiin nykyisestä 788 tonnista 437 tonniin.

*Kilohailin TAC*

Valtioneuvosto kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon ja komission ehdotuksen perusteella Fmsy tasolle siten, että EU TAC olisi 291 590 tonnia. EU TAC:n tasossa on otettu huomioon Venäjän osuus (10,08 %).

*Itäisen turskakannan TAC*

Valtioneuvosto kannattaa sitä, että turskalle asetetaan vain sivusaalis-TAC aiempien vuosien mukaisesti. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että sivusaalis-TAC asetetaan riittävän korkealle tasolle, jotta vältetään tilanteet, joissa sivusaalis -TAC:n pienuus rajoittaisi perusteetta muuta kalastusta.

Valtioneuvosto kannattaa nykyistä kuturauhoitusta (touko-elokuu) ja vapaa-ajankalastuksen kieltämistä turskan pääasiallisilla esiintymisalueilla osa-alueilla 24 – 26.

Turskan sivusaaliskiintiön kohdennettu käyttö osana tutkimuskalastusta olisi aiempien vuosien mukaisesti sallittava, jotta turskakannan tilan kehitystä voidaan arvioida. Vaihtoehtoisesti tulee sallia turskaan kohdentuva pienimuotoinen kalastus alle 12 metrin pituisilla muita kuin trooleja käyttävillä kalastusaluksilla läntisen silakan aiempia vuosia koskevien ratkaisujen mukaisesti.

Lisäksi valtioneuvoston kannalta on tärkeää, että jäsenvaltiot sitoutuvat edelleen turskaa koskeviin kiintiövaihtoihin niin, että turska ei muodostu pullonkaulalajiksi muiden lajien kalastuksessa niille jäsenvaltioille, joiden turskakiintiöt ovat pienet.

*Läntisen turskakannan TAC*

Valtioneuvosto kannattaa sitä, että turskalle asetetaan vain sivusaalis-TAC aiempien vuosien mukaisesti.

*Punakampela*

Valtioneuvosto kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon ja komission ehdotuksen mukaisesti siten, että TAC säilyy nykytasollaan 10 973 tonnia.

*Meritaimen*

Valtioneuvosto kannattaa sitä, että meritaimenen kaupallisen kalastuksen kieltoa jatketaan myös vuonna 2027 neljää meripeninkulmaa kauempana perusviivoista mitattuna.

*Yhteisymmärryksen saavuttamiseen tarvittava neuvotteluvara*

Valtioneuvosto on neuvotteluprosessin aikana valmis hyväksymään ja valmistelemaan oma-aloitteisesti sellaisia ratkaisuja (esim. kalastuksen ajallisia ja alueellisia rajoituksia), jotka ovat ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävän kalastuksen ja varovaisuusperiaatteen mukaisia sekä ovat tarpeen poliittisen yhteisymmärryksen saavuttamiseksi ja Suomen tavoitteiden edistämiseksi neuvostossa.

## VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Komission ehdotus Itämeren vuoden 2027 suurimmista sallituista saaliista (Total Allowable Catch, TAC) ja kalastusmahdollisuuksista on annettu 24.8.2026. Ehdotuksen pohjaksi on saatu 29.5.2026 kansainvälisen merentutkimusneuvoston (ICES) tieteellinen neuvo, josta ei tänä vuonna ole laadittu E-kirjettä. Valiokunta yhtyen valtioneuvoston kantaan korostaa Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamista vuodelle 2026 siten, että kalakantoja hyödynnetään kestävää enimmäistuottoa (Maximum Sustainable Yield, MSY) koskevan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden mukaisesti ja että ICES:n tieteellinen neuvo muodostaa ainoan kestävän pohjan kalastusmahdollisuuksien vahvistamiselle. Valiokunta yhtyen valtioneuvoston kantaan toteaa sen olevan pääsääntöisesti pitkäaikaisen linjan mukainen peruslähtökohdiltaan. Valiokunta nostaa esiin erityisesti seuraavat näkökohdat.

*Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohi*

Valiokunta pitää lohikantojen vahvistamista erittäin tärkeänä tavoitteena. Valtioneuvosto kannattaa ICES:n vuonna 2025 antaman neuvon ja komission ehdotuksen perusteella vuodeksi 2027 ratkaisua, jossa suurin sallittu merisaalis olisi kaupallinen kalastus ja vapaa-ajankalastus mukaan lukien 30 000 lohta. Kun määrästä vähennetään vapaa-ajankalastuksen saalis, ilmoittamattomat saaliit, hylkeiden vahingoittamat lohet, alamittaisina vapautetut ja kuolleet lohet sekä Venäjän osuus, TAC olisi 25 537 lohta. Suomen kiintiö on ehdotuksen mukaan ennallaan eli 6 599 lohta.

Komissio ehdottaa, että TAC vahvistetaan vain sivusaaliita varten. Pohjoisella Itämerellä, Ahvenanmerellä, Saaristomerellä ja Pohjanlahdella voidaan kuitenkin leveyspiirin 59°30´N pohjoispuolella ja neljän merimailin sisäpuolella kalastaa lohta kohdennetusti kutuvaelluksen aikana eli toukokuun alun ja elokuun lopun välisenä aikana. Itämeren pääaltaalla mainitun leveyspiirin eteläpuolella ja pohjoispuolella neljän merimailin ulkopuolella sekä kaupallinen että vapaa-ajankalastus ovat ehdotuksen mukaan kiellettyjä, kun rasvaeväleikattujen lohien vapaa-ajankalastus yhden lohen päiväkiintiöllä on ollut kyseisellä alueella aikaisemmin sallittua. Moni Itämeren jäsenvaltio haluaa säilyttää vapaa-ajankalastuksen poikkeuksen. Valiokunta pitää valtioneuvoston tavoin komission ehdotusta kannatettavana.

Valtioneuvosto katsoo, että lohen vetouistelun ja kaupallisen ajosiimakalastuksen sallimista neljän merimailin ulkopuolella voidaan harkita erityisesti Pohjanlahden alueella. Valiokunta korostaa, että sallimisen edellytyksenä tulee kuitenkin ehdottomasti olla, ettei kalastus vaaranna heikentyneiden lohikantojen elpymistä. Huomioon tulisi myös ottaa, että ajosiimakiellon purkaminen voisi vaikuttaa kielteisesti Suomen saamiin kiintiösiirtoihin hyödyttämäksi jäävien kiintiöiden osalta. Ajosiimakalastuksen avaaminen Pohjanlahdella voisi myös johtaa muiden jäsenvaltioiden osalta pyrkimyksiin purkaa Itämeren pääaltaan ajosiimakalastuskielto, mikä olisi erittäin haitallista lohikantojen elpymiselle.

Valiokunta pitää kannatettavina valtioneuvoston kannan muita, pitkäaikaisen linjan mukaisia kantoja liittyen muun muassa lohenkalastuksen sääntelytoimenpiteiden tasapuolisuuteen kaupallisen kalastuksen, vapaa-ajankalastuksen ja kalastusmatkailun suhteen, kalastusrajoitusten perustumiseen luotettavaan ja mahdollisimman ajantasaiseen tietoon, ja laittoman lohenkalastuksen kiellon ja muiden kalastusrajoitusten noudattamisen tehokkaaseen valvontaan Itämerellä.

Tornionjokeen on vuonna 2026 noussut noin 83 000 lohta, joten nousu on ollut aikaisemmin ennakoitua vahvempaa. Valiokunta pitää tätä hyvänä ja katsoo, että lohikannan tilaa ja erityisesti lohen nousua kutujokiin koskevat uusimmat tiedot tulee voida ottaa huomioon päätettäessä Suomen käytettävissä olevan kiintiön määrästä ja muilta jäsenvaltioilta saatavien kiintiösiirtojen vastaanottamisesta. Siirtojen hyödyntämistä tulee arvioida lohikantojen tilan, kutujokiin nousevien lohien määrän ja muun uusimman tutkimus- ja seurantatiedon perusteella. Valiokunta korostaa kuitenkin, että tiukka säätely on tarpeen niin kauan, kunnes kutulohimäärien riittävyydestä voidaan varmistua Pohjanlahden lohijoissa. Valiokunta muistuttaa samalla, että yksittäisen vuoden hyvä lohennousu ei vielä sellaisenaan osoita lohikantojen pysyvää elpymistä. Ratkaisuissa tulee ottaa huomioon nousulohien kokonaismäärän lisäksi kantojen rakenne, eri jokikantojen kehitys ja merivaelluksen aikainen eloonjäänti. Kiintiösiirtojen ja käyttämättömien kiintiöiden siirtämisen edellytyksenä tulee olla, ettei niillä vaaranneta heikkojen luonnonlohikantojen vahvistumista.

Valiokunta kannattaa valtioneuvoston tavoin Suomenlahden lohen TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon ja komission ehdotuksen mukaisesti vuoden 2026 tasolle.

*Pohjanlahden silakka*

Valtioneuvosto kannattaa pitkäaikaisen linjansa mukaisesti Pohjanlahden silakan TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon Fmsy-vaihteluvälin kutukannan kokoon suhteutetun alarajan ja pistearvon välillä. TAC olisi tällöin 80 767—90 391 tonnia. Komissio ehdottaa TAC:ksi 57 308 tonnia. ICES:n Fmsy-vaihteluvälin mukainen TAC pienentäisi arvion mukaan kutukantaa 1,95—3,5 prosenttia, kun taas komission ehdotus suurentaisi kutukantaa arviolta 1,85 prosenttia.

Valiokunta pitää myönteisenä, että Pohjanlahden silakkakanta on pitkään jatkuneen pienenemisen jälkeen suurentunut lähelle tavoitteena olevaa MSY Btrigger-tasoa. Kehitystä on tärkeää vahvistaa pitkäjänteisesti siten, että kannan tuotantokyky turvataan ja kalastuskiintiöt voidaan tulevina vuosina vahvistaa nykyistä vakaammiksi ja ennakoitavammiksi. Valiokunta pitää siten tärkeänä, että lopullista TAC-ratkaisua arvioitaessa otetaan kalastuksen

sosioekonomisten vaikutusten lisäksi huomioon kannan pitkäaikaisen vahvistamisen tavoite. Ratkaisun tulee perustua parhaaseen käytettävissä olevaan tieteelliseen tietoon ja tukea tavoitetta nostaa kanta pysyvästi MSY Btrigger-tason yläpuolelle.

Valiokunta pitää erittäin hyvänä valtioneuvoston kantaa siitä tavoitteesta, että silakka-, kilohaili- ja lohikannat vahvistuvat tavoitetasoja suuremmiksi, jolloin niiden kalastusmahdollisuudet ovat vakaat ja ennakoitavat. Haasteena on ollut ja on edelleen seurantatietojen ajallinen laahaaminen. Onkin hyvin tärkeää kehittää kalakantojen tietoperustaa, jotta kannan tilasta ja siihen vaikuttavista tiedoista saadaan jatkuvasti päivittyviä ja mahdollisimman ajantasaisia seurantatietoja, jotka mahdollistavat siirtymän kohti ekosysteemiperusteista ja adaptiivista kalastuksen säätelyä.

*Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakka*

Valtioneuvosto kannattaa Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan EU:n TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon Fmsy-vaihteluvälin kutukannan kokoon suhteutetun alarajan ja pistearvon välillä siten, että EU:n TAC olisi 186 594—243 572 tonnia. Komissio ehdottaa EU:n TAC:ksi 143 860 tonnia. ICES:n neuvon mukaisen TAC:n arvioidaan suurentavan kutukannan kokoa 7,5—12 prosenttia, kun taas komission ehdottama TAC suurentaisi sitä arviolta 15,2 prosenttia. Molemmat vaihtoehdot vahvistaisivat siten kutukantaa, mutta niiden vaikutusten voimakkuudessa on eroa.

Valiokunta toteaa, että kanta on pitkään jatkuneen pienenemisen jälkeen suurentunut lähelle MSY Btrigger-tasoa. Luonnonvarakeskuksen mukaan vuoden 2023 jälkeen silakkakannan on arvioitu kasvaneen voimakkaasti ja ylittävän MSYBtrigger-tason vuonna 2027. Suurimmat kannan tiheydet on tavattu viime vuosina Suomen lähivesillä. Valiokunta pitää olennaisena, että ratkaisu tukee kannan pitkäjänteistä vahvistumista ja vähentää tulevien vuosien voimakkaiden kiintiövaihtelujen riskiä.

*Riianlahden ja läntinen silakkakanta*

Valiokunta kannattaa valtioneuvoston tavoin Riianlahden silakkakannan TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon ja Fmsy-vaihteluvälin ala- ja ylärajan välillä siten, että TAC olisi 25 832—38 696 tonnia. Komissio ehdottaa TAC:ksi 38 183 tonnia. EU:n TAC:ssa otetaan huomioon Riianlahden ja Itämeren pääaltaan välinen vaellus.

Läntisen silakkakannan osalta valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan ja kannattaa ICES:n neuvon mukaista nollasaalista. Komissio ehdottaa kannalle 437 tonnin sivusaalis-TAC:ia. Valiokunta korostaa, että sivusaaliskiintiö ei saa vaarantaa kannan elpymistä, mutta sen mitoituksessa on samalla vältettävä muun sallitun kalastuksen perusteettomia rajoituksia.

*Itämeren heikko tila ja tutkimustiedon kehittäminen*

Valiokunta korostaa edelleen oikea-aikaisen, riippumattoman ja riittävän luotettavan tieteellisen tiedon merkitystä kalakantoja koskevan päätöksenteon perustana. Kalakantojen kehitykseen vaikuttavat kalastuksen lisäksi Itämeren tila, ilmastonmuutos, rehevöityminen, ravintoverkon

muutokset, saalistus ja kalojen lisääntymis- ja vaellusympäristöjen tila. Kalastuksen säätelyn tulee perustua kokonaisvaltaiseen arvioon näistä tekijöistä.

Valiokunta pitää erittäin tärkeänä valtioneuvoston tavoitetta kehittää erityisesti Pohjanlahden silakkakannan tietoperustaa. Kalastusalusten yksikkösaaliita, kaikuluotaustuloksia, kalojen kuntoa ja ravintoeläinten tilaa koskevaa seurantaa tulee kehittää siten, että kannan tilasta ja siihen vaikuttavista tekijöistä saadaan jatkuvasti päivittyvää tietoa. Ajantasainen seuranta mahdollistaa nykyistä ekosysteemiperusteisemman ja adaptiivisemman kalastuksen säätelyn sekä vähentää vuosittaisten arviointivirheiden ja suurten kiintiövaihtelujen riskiä.

Valiokunta korostaa huoltaan siitä, että kalakantojen heikentynyt tila kuvastaa laajemmin Itämeren ekosysteemin heikkoa tilaa ja sitä, että ympäristömuutosten vaikutukset näkyvät ravintoverkon eri tasoilla ja kalakantojen kehityksessä. Itämeren monivuotista suunnitelmaa tulee kehittää niin, että siinä otetaan nykyistä paremmin huomioon ekosysteemin tilassa tapahtuvat muutokset ja niistä aiheutuvat yhteisvaikutukset. Tavoitteena tulee olla kalakantojen vahvistuminen sellaiselle tasolle, joka mahdollistaa ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävän kalastuksen sekä vakaat ja ennakoitavat kalastusmahdollisuudet.

## VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Ympäristövaliokunta ilmoittaa,

*että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan edellä esitetyin painotuksin.*

Helsingissä 14.10.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jenni Pitko vihr
varapuheenjohtaja Pinja Perholehto sd
jäsen Pauli Aalto-Setälä kok
jäsen Marko Asell sd
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Petri Huru ps
jäsen Christoffer Ingo r
jäsen Vesa Kallio kesk
jäsen Mai Kivelä vas
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Jorma Piisinen ps
jäsen Merja Rasinkangas ps
jäsen Tere Sammallahti kok
jäsen Sara Seppänen ps

**Valiokunnan lausunto YmVL 29/2026 vp**

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos

## Eriävä mielipide

### Perustelut

Itämereen kohdistuu samanaikaisesti useita ihmistoiminnasta aiheutuvia paineita, kuten ravinnekuormitusta, merituulivoiman rakentamista, vesiviljelyä, rakentamista ja ruoppauksia. Joidenkin kalakantojen, kuten Pohjanlahden silakan ja lohen, kannoissa on tapahtunut kuitenkin myönteistä kasvua, mikä on iloinen asia. Suotuisan kehityksen varmistaminen edellyttää vielä malttia kalastuksen mitoituksessa. Usein olisi parasta odottaa kolmen peräkkäisen vuoden tuloksia ennen kiintiöiden lisäyksiä.

ICES suosittaa Pohjanlahden silakan kalastuskiintiöksi vuodelle 2027 EU:n monivuotista suunnitelmaa noudatettaessa 80 767-90 391 tonnia ja Suomen kanta on myös tämän mukainen. Komission ehdotus on 57 308 tonnia. ICESin kasvaneen kiintiösuosituksen taustalla ovat Luken ja Ruotsin SLU:n keräämien aineistojen perusteella arvioidut kohtuullisen hyvät silakan vuosiluokat viime vuosina. Ravintotilanteen parannuttua silakat ovat elpyneet nälkiintymisestä, ja niiden kunto on vuoden 2026 havainnoissa ollut normaali kaikissa kokoluokissa.

Pienempi kiintiö kuten komission esityksessä (57 308 tonnia) nopeuttaisi kuitenkin kannan kokorakenteen palautumista, eli isojen yksilöiden osuuden kasvua. Tämä on erittäin oleellista ja varovaisperiaatteen mukaista tilanteessa, jossa silakkakannat ovat edelleen yleisesti heikossa kunnossa.

Yleisesti toteamme, että kalakantojen säätelyssä ja sitä ohjaavan tieteellisessä neuvonannossa tulisi soveltaa nykyistä laajempaa lähestymistapa siirtymällä pois yksittäisten kalakantojen suurimpien mahdollisten saaliiden tarkastelusta vuosittain ja pyytämällä kattavampaa ja laaja-alaisempaa tieteellistä neuvonantoa. Pidemmällä aikavälillä on myös välttämätöntä parantaa Itämeren tilaa ennallistamistoimien, kuten vaelluskalojen nousuesteiden purkamisen, ravinnekuormituksen vähentämisen sekä meriympäristön ennallistamistoimien ja suojelualueiden avulla. Vain näin voidaan saavuttaa kestävästi sekä meren parempi ekologinen tila että terveet ja vahvat kalakannat.

### *Mielipide*

Edellä olevan perusteella esitämme,

> *että suuri valiokunta ilmoittaa, että se muuttaa valtioneuvoston kantaa Pohjanlahden silakan osalta vastaamaan komission esitystä.*

**Valiokunnan lausunto YmVL 29/2026 vp**
**Eriävä mielipide 1**

Helsingissä 14.10.2026

Eveliina Heinäluoma sd
Marko Asell sd
Johan Kvarnström sd
Pinja Perholehto sd

**Valiokunnan lausunto YmVL 29/2026 vp**
**Eriävä mielipide 2**

## Eriävä mielipide

## Perustelut

Komissio on antanut ehdotuksen neuvoston asetukseksi Itämeren kalastusmahdollisuuksista vuonna 2027. Valtioneuvoston selvityksestä (E 48/2026) ilmenevän valtioneuvoston kannan mukaan Suomi kannattaa Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamista vuodelle 2027 siten, että kalakantoja hyödynnetään kestävää enimmäistuottoa (Maximum Sustainable Yield, MSY) koskevan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden mukaisesti. Vaikka Suomen kannan päälinja on kestävyyttä korostava ja siten oikeansuuntainen, eräissä kalakannoissa olisi varminta edetä ICES:n esityksiä pienempien kalastuskiintiöiden mukaan. Tärkeää olisi asettaa kalastuskuolevuus sellaiselle tasolle, joka mahdollistaa taantuneiden kalakantojen elpymisen tavoitetasolle, eli MSY Btigger -tason yläpuolelle. Kalakantojen säätelyssä ja sitä ohjaavassa tieteellisessä neuvonannossa tulisi katsoaksemme soveltaa nykyistä laaja-alaisempaa tieteellistä lähestymistapa, siirtymällä pois yksittäisten kalakantojen suurimpien mahdollisten saaliiden tarkastelusta kohti muun muassa kalalajien välisten riippuvuussuhteiden ja kalakantojen koko- ja ikärakenteiden huomioimista.

Kalakantojen pitkän aikavälin tuottavuutta ei voida varmistaa ainoastaan kalastuksen säätelyllä, vaan on välttämätöntä myös parantaa Itämeren tilaa ennallistamistoimien, kuten vaelluskalojen nousuesteiden purkamisen, ravinnekuormituksen vähentämisen sekä meriympäristön ennallistamistoimien ja suojelualueiden avulla.

Ympäristövaliokunnan saamien asiantuntijalausuntojen mukaan Pohjanlahden silakkakanta on elpymässä viime vuosina asetettujen kiintiöiden tavoitteiden mukaisesti. ICES:n keväinen neuvo johtaisi kuitenkin kannan pienenemiseen, toisin kuin komission kesällä tekemä maltillisempi esitys, joka johtaisi kannan pieneen vahvistumiseen. Suomen tulee näistä vaihtoehdoista tukea komission esitystä, vaikka itse asiassa vielä tätäkin pienempi kalastuskiintiötaso olisi toivottava Pohjanlahden silakkakannan elpymisen mahdollistamiseksi. Myös Itämeren pääaltaan ja Suomenlahden silakkakantojen osalta Suomen tulee katsoaksemme tukea komission esitystä ICES:n neuvon sijaan, sillä komission tuore esitys vahvistaisi tätäkin silakkakantaa ICES:n neuvoa enemmän. Komission ehdotus on varovaisuusperiaatteen mukainen ja kannan elvyttämiseen tähtäävä.

Tällä hetkellä Itämeren pääaltaan silakkakanta on edelleen kestävän tason alapuolella, eikä silakkakannan elpymisen ensimmäisiä merkkejä voida pitää perusteena kiintiön jyrkälle kasvattamiselle. Kuten Itämeren neuvoa-antava kalastuskomitea (Baltic Sea Advisory Council) on todennut, kalakannan tulisi katsoa elpyneen vasta kun se on ollut MSY Btrigger -tason yläpuolella vähintään kolmena peräkkäisenä vuotena.

Lohen kokonaistilanne on edelleen epätasainen ja epävarma huolimatta vuoden 2026 rohkaisevista nousumääristä useisiin suuriin Suomen ja Ruotsin jokiin. On hyvä, että komissio ja valtioneuvosto esittävät Itämeren lohikiintiöiden pitämistä nykyisellä tasolla. Lohikannan elpymisen kannalta on kuitenkin keskeistä, että Suomi ei valtioneuvoston esityksen mukaisesti siirrä edellisvuoden käyttämättömiä lohikiintiöitä tälle vuodelle. Samalla on kriittistä, että

heikossa tilassa olevien lohikantojen suojelemiseksi kalastus kohdistetaan istutuksista peräisin oleviin lohiin tai sellaisista joista peräisin oleviin lohiin, joiden kannat ovat hyvässä tilassa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että lohen kalastusta tulee kiintiöiden lisäksi säädellä myös muilla toimenpiteillä, kuten rannikon aikarajoituksilla ja vapaa-ajankalastuksen kiintiöillä.

Vastustamme jyrkästi valtioneuvoston kannassa esitettyä mahdollisuutta lohen ajosiimakalastuksen avaamisesta neljän merimailin ulkopuolella. Ajosiimakalastuksen avaaminen Pohjanlahdella johtaisi hyvin todennäköisesti muiden jäsenvaltioiden osalta pyrkimyksiin purkaa Itämeren pääaltaan ajosiimakalastuskielto, mikä olisi erittäin haitallista lohikantojen elpymiselle ja myös vahvasti ristiriidassa Suomen tavoitteiden kanssa.

Kilohailin osalta komission esitys on liian suuri. Kilohailin kalastus vaikuttaa moneen muuhun kalakantaan, sillä sitä kalastetaan yhtä aikaa silakan kanssa ja se on tärkeä ruokakala muille kaloille ja merilinnuille. Parasta olisi laskea EU:n kiintiötä esitetystä 291 590 tonnista 228 234 tonniin. Lisäksi olisi hyvä, jos eteläisellä Itämerellä voitaisiin kehittää alueellisia ja ajallisia rajoituksia tai molempia, koska siellä kanta on heikoin. Kilohailin kutuaikaista kalastuskieltoa tulisi jatkaa. Se on ollut voimassa liian lyhyen ajan, jotta sen vaikuttavuutta voitaisiin vielä arvioida.

On tärkeää, että Suomi omilla toimillaan pyrkii toimimaan Itämeren kalakantojen elvyttämistarpeisiin vastaamiseksi. Tällä hetkellä valtioneuvoston esitys kuitenkin pikemminkin lisää riskiä ylikalastuksen jatkumiselle.

***Mielipide***

Edellä olevan perusteella esitämme,

*että suuri valiokunta ottaa edellä olevan huomioon.*

Helsingissä 14.10.2026

Mai Kivelä vas
Jenni Pitko vihr